

Begyndelsen

Denne tekst er begyndelsen på noget, der egentlig var tænkt som et forskningsprojekt. Eller denne tekst og de følgende tekster er begyndelsen på noget, der var tænkt som et forskningsprojekt og stadig kan udvikle sig til, eller blive begyndelsen på, et 'rigtigt' forskningsprojekt. Eller snarere: Projektet ville blot kunne være blevet begyndelsen på noget, som de kommende tekster i kraft af deres mere forsigtige og prøvende karakter meget bedre vil kunne udfolde. De vil kunne det i kraft af deres springende stil og selvkorrekationer, der måske af og til sker på grænsen til fortrydelse, hvad enten på grund af uholdbare konklusioner eller moralske eftertanker; *ikke* at forveksle med 'frie' burleske digressioner eller sprogliderlige sidespring, selv om jeg, af nogle forskellige grunde, her giver plads til nogle elementer af en måske litterær udtryksmåde, jeg ellers havde afskrevet og lagt bag mig.

Det skal være en række tilbagevendende, nærmest disciplinerede frem for frit springende, forsøg på at indkredse, opstøve og komme i berøring med en politisk (mulig) begyndelse. Eksistensen af en begyndelse skal imidlertid kunne blive anfægtet undervejs af alle mulige erfaringer (fra f.eks. teorier, tekster, venner, udsagn, begreber, begivenheder, sorg, glæde, vrede, tvivl, taknemmelighed, ulykke, håbløshed og katastrofe). Det sker et sted mellem en klassisk antropologisk undersøgelse af en politisk bevægelse, der allerede er i gang (med at forsøge at blive en begyndelse) og en mere subjektiv undersøgelse af en egentlig politisk begyndelse, der allerede er begyndt, men er meget svær at få øje på og forstå. Eller sagt mere præcist: En undersøgelse af potentialet for en politisk begyndelse, der ikke kan adskilles fra min egen deltagelse i en politisk bevægelse og mit forsøg på at fremskrive det nye.

Jeg antyder altså en forbindelse mellem disse tekster og den egentlige begyndelse, som jeg vil undersøge og kredse om. Antyder forsigtigt. Jeg overvurderer ikke deres mulige indflydelse og læserrækkevidde. Og det afhænger af hvilket perspektiv, der vil udvikle sig til det dominerende. Om den (mulige) politiske begyndelse skal forstås klassisk som en kommende begivenhed (brud, opstand, revolution) eller som en allerede igangværende social transformation (immanente og nærmest usynlige hverdagspraksisser, der skaber flugtlinjer – *en anden verden er her!*).¹ Eller om den skal forstås som et muligt nyt fællesskab, der er under skabelse, men ledsaget af en risiko for at genskabe, eller ligefrem at konsolidere eller

forværre, den fællesskabsform, der søges alternativer til. Noget som disse tekster derfor ikke kun skriver om, men i særlig grad forsøger at være med til at skabe og give en retning.

Det sidste er som *udgangspunkt* perspektivet for mig. Mit blik er fokuseret på asyl, migration og aktivisme og muligheden af et nyt politisk fællesskab, der skaber alternativer til nationalstaten og den form for identitetsdannelse, der notorisk baserer sig på ekskluderingen af 'den anden'. Jeg skal nok komme meget mere ind på spørgsmålene omkring nationalstaten, men indtil videre nøjes jeg med at fremhæve to – for mig at se utilgivelige – aspekter ved den:

- 'Den' forsøger at gøre migranter² til prekære arbejdsliv, eller indespærre migranter i lejre, administrerer og pacificerer dem, skønt migranter ofte har gennemlevet ekstremt vanskelige ting for at komme til et nyt land og ændre deres livssituation – og selv om migration er et uundgåeligt fænomen i en global verden af eskalerende udvekslinger af kultur, nyheder, historier, ideologier og finanser, som enhver nation er indlejret i og medskaber af.
- 'Den' giver rum til en 'naturlig' måde at snakke om migranter på som ikke-hørende-til, der fuldstændigt dominerer offentlige og hverdagslige diskurser, men som er ude af trit med den virkelighed, vi alle er med til at skabe.

Jeg er altså moralsk forarget, men det er vigtigt for mig at distancere mig fra den 'anstændige' forargelse, som man ofte hører i medier i Danmark og blandt danskere. Talen om en anstændig asylpolitik, et anstændigt Danmark, er utilstrækkelig og fastholder flygtningen og migranten i en underkastet position inden for en national orden, som man blot ønsker at gøre mere rummelig. Det betyder ikke – og det er lige så vigtigt for mig at understrege – at jeg vil vrænge avantgardistisk ad den 'nationale anstændighed' og totalt bringe den i miskredit, men snarere at jeg vil begynde ved dens klare begrænsning og arbejde med den svære overskridelse af den.

Mit eget nysgerrige blik på et potentielt alternativt fællesskab baserer sig på nogle erfaringer med og oplevelser af forskellige migrationspolitiske interventioner. Jeg var perifert involveret i Kirkeasyl i 2009, hvor afviste irakiske asylansøgere sammen med københavnske aktivister søgte tilflugt i Brorsons Kirke på Nørrebro og dermed flyttede sig fra lejren til byen, ind på

den synlige politiske scene. Jeg har siden begyndelsen af 2010 arbejdet intenst med asyl- og migrationstidsskriftet *visAvis*, der forsøger skabe en ny offentlighed omkring asyl og migration, bl.a. ved at lade flygtninge og migranter komme til udtryk med det, de har på hjerte. I marts 2011 begyndte jeg som lønnet medarbejder i Trampolinhuset, der er et brugerstyret kulturhus for flygtninge og migranter og alle andre med interesse for asyl og migration. Jeg har derudover en dyb nysgerrighed angående det, man med en samlebetegnelse kunne betegne som den europæiske No Border-bevægelse, der bl.a. bygger på en principiel modstand mod grænser og migrationskontrol (under sloganet *No Borders! No Nations! Stop Deportations!*), på støtte til migranternes egne kampe og et fokus på deres autonomi og selv-repræsentation.

Det er netop mit fokus og omdrejningspunkt, eller ret og sagt skæringspunktet. Forholdet mellem en principiel kritik, der i det mindste sætter spørgsmålstegn ved nationalstaten som organiseringsform, og det lige så væsentlige i ikke at tale på vegne af migranter og ekskludere dem fra deres egne og vores fælles kampe. Berøringen mellem en radikal kritik og en radikal åbning mod *den Anden*, dvs. en risikofuld åbning mod en *uidentificerbar anden*, hvis politiske forestillingshorisont langt fra nødvendigvis harmonerer med den radikale kritik. Det vil ikke sige en åbning mod en *essentialiseret anden*, der i sig selv rummer en sandhed i kraft af at være et undertrykt væsen, men et konfliktfuldt møde, hvor den ene og den andens forestillingsverden sættes på spil. Et møde, hvor identitet og fællesskab skabes på den hårde måde frem for ved det inklusions- og eksklusionsspil, den nationale måde at skabe identitet og fællesskab i ekstrem grad bygger på. Som jeg tidligere har tænkt ved mig selv og spurgt i en artikel i *visAvis*: "Kan identiteterne 'aktivist' og 'migrant' overskrides med skabelsen af en mangfoldig og åben politisk subjektivitet til følge? Kan denne hårde identitetsdannelse skabe alternativer til den eksklusionsbaserede nationale identitetsdannelse?"³ Og jeg kunne dengang have tænkt videre og spurgt, som jeg nu gør på baggrund af en masse erfaringer fra især Trampolinhuset: Kan et sådant alternativ, frem for at lukke sig om sig selv, vokse udover sig selv og for alvor konfrontere den nationale orden med sit eget fællesskab?

Der er altså ikke blot en vigtig radikalitet på spil, men også en lige så væsentlig radikal ikke-radikalitet, en ny form for radikalitet, beboet af en mildhed, eller sagt mere hemmelighedsfuldt, af noget der kan bryde forstyrrende ind i den politiske vrede og

determinations orden. Noget der *for alvor* bryder med opdelingen mellem dem og os og som jeg vil opdyrke i teksterne her. Ganske vist går der et spøgelse gennem teksterne, et adskillelsens *spøgelse*, en barriere mellem dem og os, der vil hjemløse og forfølge teksterne også i deres forsøg på at overskride den. Uden tvivl. Men en ting vil jeg forsøge at holde fast ved: De to potentielt modstridende principper, jeg har skitseret, den radikale kritik og det radikale fokus på migranternes selv-repræsentation – jeg tænker og oplever dem som to absolutter, der ikke repræsenterer eller refererer til 'aktivister' og 'migranter' som to isolerede grupper, men *skærer* gennem hinanden, gennem alt, gennem radikal og ikke-radikal, gennem dem og os.

Jeg skriver således ikke blot om et fællesskab, der er et alternativ til den liberal-demokratiske politiske konsensuskultur, hvor modsætninger mødes på midten og smelter sammen (i realpolitik iscenesat omkring en virkelig latterlig skuespilspolemik mellem 'højre' og 'venstre') og reelle uligheder og forskelle negligeres (i nogle former for teologi med mere eller mindre skjult henvisning til et metafysisk – skønt forklædt som anti-metafysisk – princip om menneskers fra Guds synspunkt grundlæggende uforanderlige forskelsløshed og dermed lighed, der urørligt latterliggør reelle forskelle og uligheder; latterliggør konkret uretfærdighed ved at skue hele spillet fra oven). Teksterne her søger længere væk, væk fra mangfoldighedsprincipper, der kan kortes ned og pumpes op til et slogan eller et manifest, væk fra enheden bag en 'diversitet af taktikker' – ind i mellem måske langt væk fra den slags rum, der minder om dem, man i dag forestiller sig, når talen falder på den 'radikale venstrefløj'. På en dårlig dag måske endda væk fra Trampolinhusets 'radikalt ikke-radikale' rum, eller bare væk fra gravkammerfornemmelsen i en 1-værelses lejlighed. Eller teksterne spadserer rasende frem og tilbage mellem disse tre rum.

---

¹ Dimitris Papadopoulos, Niamh Stephenson & Tsianos Vassilis: *Escape Routes - Control and Subversion in the 21st Century*, 2008, s. xiii

² Jeg bruger i tilfældet her termen migrant for ikke at indskrænke gruppen til flygtninge eller asylsøgere, men uden at tage stilling til brugen af de forskellige definitioner. Jeg vil nogle gange skrive *migranter* og andre gange *flygtninge og migranter*, uden at der skal lægges noget i det. Diskussionen tager jeg i senere tekster.

³ *Nationens grænse og det kommende fællesskab – dansk og europæisk asylaktivisme i et transnationalt perspektiv, visAvis #6*, s. 40